

NATIONAAL JEUGD ORKEST ACTIVITEITENPLAN 2017-2020

NJO:

*talent
in concert*

**NATIONAAL
JEUGD ORKEST**

Inhoud

1. Inleiding
2. Context en algemene visie
3. Artistiek beleid
4. De talentontwikkelingsprojecten
5. Audities en lidmaatschap
6. Samenwerking en ondernemerschap
 - 6.1. Samenwerkingsverbanden en doorlopende leerlijn
 - 6.2. Overheden en maatschappelijke partners
 - 6.3. Publieksgroepen en bedrijven
7. Tot slot

NATIONAAL JEUGD ORKEST ACTIVITEITENPLAN 2017-2020

1. Inleiding:

Het Nationaal Jeugd Orkest (NJO) is uniek: het is de enige organisatie in Nederland die jonge, talentvolle musici de kans biedt om zich op (inter-)nationaal topniveau te ontwikkelen tot volwaardig orkest- en ensemblemusicus. Precies in de leeftijd waarop iemand zich ontwikkelt van jongere tot jongvolwassene groeit een jonge, talentvolle muzikant uit van iemand die “gewoon” goed kan spelen tot een volwaardig musicus in orkesten en ensembles. Het NJO is *het* opleidingsinstituut waar deze toptalenten van 18 tot 26 jaar deze ontwikkeling kunnen doormaken. Het is de brug tussen de voornamelijk individueel, op techniek en theorie gerichte, conservatoriumopleiding en de praktijk van het functioneren in orkesten, ontwikkelen van programma’s en optreden voor publiek.

Het NJO heeft twee hoofddoelstellingen:

Het NJO wil de meest getalenteerde conservatoriumstudenten uit binnen- en buitenland ondersteunen bij het opbouwen van een professionele carrière als musicus.

én

Het NJO wil een zo breed en zo groot mogelijk publiek in aanraking laten komen met een breed spectrum aan klassieke muziek uitgevoerd door aanstormend jong talent.

Deze doelstellingen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden en geven precies aan wat het verschil is tussen het NJO en een opleiding of een concours. Het voorbereidingstraject en de optredens vormen samen de talentontwikkelingsprojecten. NJO-musici krijgen de kans om ervaring op te doen in orkest- en ensemblespel, hebben de mogelijkheid om eigen producties te maken en worden begeleid door vooraanstaande dirigenten, coaches en docenten. Dat die kans van groot belang is voor een succesvolle carrière is evident: vrijwel alle Nederlandse musici in professionele orkesten en ensembles hebben bij het NJO “het vak geleerd”. Het NJO is als orkest- en ensemble-academie daadwerkelijk de “praktijkschool” voor jonge, talentvolle conservatoriumstudenten.

2. Context en algemene visie

Talentontwikkeling

Wij geloven heilig in de combinatie van een intensieve voorbereidingsperiode, direct gevolgd door meerdere optredens. Net zoals het voor jonge voetballers van belang is dat ze zich kunnen ontwikkelen van talentvolle, individuele balkunstenaars tot echte teamspelers met spelinzicht, die bestand zijn tegen de druk van het moeten presteren onder het oog van kritisch publiek geldt dat ook voor de ontwikkeling van musici. Het NJO is er daarom niet alleen voor de training en ervaring van het muzikale samenspel op hoog niveau onder leiding van topcoaches, maar ook voor de begeleiding

van de studenten in het hele traject van repeteren tot het uitvoeren voor een kritisch, nationaal en internationaal publiek.

Dit proces doorloopt een talentvol musicus niet in één of slechts enkele losse projecten. Daarom heeft het NJO een nog duidelijker keus gemaakt voor verbreding van activiteiten en het logisch combineren ervan in een langer doorlopend leertraject. Studenten zijn langer lid van het NJO en alle projecten die worden georganiseerd passen in de beoogde leerlijn. Het leerproces van elk project bestaat uit uitgebreide repetities, coaching en uitvoeringen voor publiek. Om die reden is de vroegere, wat kunstmatige scheiding in de zomerperiode tussen de Summer Academy (repetities) en de Muziekszomer (uitvoeringen) losgelaten. Het hele proces van repeteren en toewerken naar de werkelijke uitvoeringen vormt één geheel. Ook is ervoor gekozen om elke zomer aansluitend aan het hele leer- en ervaringstraject binnen de Muziekszomer op tournee te gaan. Voor het spelen op internationaal niveau is het van essentieel belang je ook te kunnen meten met orkesten en musici van dat niveau en te spelen op grote podia in het buitenland.

Leren in de praktijk: publiek en podia

Vanwege het hiervoor beschreven belang van het toewerken naar werkelijke uitvoeringen zijn publiek en podia voor het NJO van essentieel belang. Binnen Nederland spelen de orkesten en ensembles van het NJO op de grote concertpodia waaronder het Koninklijk Concertgebouw, De Doelen, TivoliVredenburg en De Vereniging. Ook is het NJO te gast bij bijvoorbeeld het Grachtenfestival, de Robeco Summer Nights, op Lowlands en bij diverse buitenlandse festivals. Binnen het “eigen” festival de NJO Muziekszomer Gelderland kan ook het podium worden geboden voor bijzondere producties in speciale bezettingen en op ongebruikelijke locaties. Gelderland is daarmee in de zomer ons grootste podium. De provincie heeft een aantal uitstekende concertzalen (Apeldoorn, Arnhem, Nijmegen), maar grossiert ook in onderscheidende locaties, zoals het befaamde Radio Kootwijk, prachtige kastelen en landgoederen, verlaten industrieel erfgoed, enzovoort. Het publiek waardeert het gevarieerde aanbod aan programma's en locaties en voor onze musici biedt dit de kans om de verschillen te ervaren tussen een “gewone” concertzaal en een buitenlocatie of een kasteel of fabriek. Op elke plek zijn er immers bijzonderheden waar je als musicus rekening mee moet houden. Ook de reacties en wensen van de verschillende soorten publiek vormen een belangrijke leerschool. Dat alles hoort bij de ontwikkeling tot professioneel musicus.

Het leertraject

Bij het NJO wordt gewerkt aan klassieke muziek in de breedste zin van het woord. Naast de training in orkest- en ensemblespel doen de deelnemers ook ervaring op met jazz en improvisatie en de combinatie van muziek met o.a. theater, opera, film en dans. Ook worden speciale coaching-sessies op het gebied van podiumpresentatie, mentale en auditietraining georganiseerd.

Door een grote groep jonge, getalenteerde musici bij elkaar te brengen en hen te koppelen aan gerenommeerde coaches, dirigenten en solisten, worden in korte tijd zeer grote resultaten geboekt. De studenten krijgen binnen het NJO de kans om door te groeien van bijvoorbeeld tutti-orkestmusicus, via aanvoerder van een sectie, tot een optreden met een eigen ensemble of zelfs tot Young Artist in Residence. Op elk moment in hun ontwikkeling krijgt een jonge musicus op die manier aangeboden wat hij of zij op dat moment nodig heeft. Daarnaast leren ze om hoge artistieke kwaliteit te combineren met een hoge mate van flexibiliteit.

Het NJO biedt de musici van de toekomst de kans zich breed te ontwikkelen. Tijdens de intensieve en diepgaande training, die ze bij het NJO ondergaan doen ze ervaringen en vaardigheden op waar ze in hun verdere carrière veel profijt van hebben.

*Ik heb hier in 3 weken meer geleerd dan in een jaar op het conservatorium –
deelnemer in de enquête*

3. Artistiek beleid

Het artistieke beleid van het NJO is erop gericht om met de meest talentvolle conservatoriumstudenten een zo breed mogelijk scala aan ensemble- en orkestprojecten te maken en uit te voeren. Daarbij staat klassieke muziek in de breedste zin van het woord centraal.

Ronduit spetterend was Ravels beroemde orkestratie van Moessorgski's Schilderijtentoonstelling. De sfeer werd in deze aaneenschakeling van tableaux telkens goed getroffen: de koperfanfare aan het begin blonk als een zeepromenade in de zon, even later dansten de kuikens olijk in hun eierschalen.
(****) - NRC

Selectie:

De meest getalenteerde studenten van de conservatoria worden via audities geselecteerd en krijgen de kans zich onder leiding van topcoaches en -dirigenten verder te ontwikkelen in orkest- en ensemblespel. Het NJO vormt hiermee een unieke aanvulling op de conservatoriumopleiding, doordat de studenten het hele proces van repeteren tot daadwerkelijk uitvoeren in (symfonie-) orkesten en ensembles op internationaal topniveau ervaren. (Zie over de selectie onder 5. **Audities**)

Orkesten

De basis van het NJO wordt gevormd door de verschillende orkestprojecten. Elk jaar zijn er meerdere symfonieorkesten en gedirigeerde ensembles zoals een kamerorkest, oude muziekorkest of hedendaags ensemble.

Het NJO symfonieorkest is het vlaggenschip waarmee jaarlijks minimaal drie grote, symfonische programma's worden ingestudeerd en uitgevoerd. Onder leiding van internationaal vermaarde dirigenten en met bekende solisten wordt opgetreden in de grote concertzalen en bij festivals in Nederland en daarbuiten.

Sinds 2015 is er ook het Jong Metropole, dat zich naar het voorbeeld van het professionele Metropole Orkest richt op lichte muziek. Dit orkest is een samenwerkingsverband tussen het NJO, het Nationaal Jeugd Jazz Orkest (NJJO) en het Metropole Orkest.

Ensembles

Binnen de doorlopende leerlijn van het NJO kunnen de jonge talenten groeien en zich steeds breder ontwikkelen. Na eerst ervaring te hebben opgedaan in de orkesten zijn de gevorderde NJO-leden toe aan extra uitdagingen als het ontwikkelen van programma's met bijvoorbeeld dans, film of theater en kamermuziek. De NJO Muziekzomer biedt daarvoor de perfecte gelegenheid. Onder begeleiding van coaches en regisseurs worden bijzondere programma's gemaakt, ingestudeerd en uitgevoerd. De komende jaren willen we deze activiteiten verder uitbreiden met onder meer jazz, improvisatie en samenwerking met jonge componisten.

Opera

Opera maakt inmiddels een vast onderdeel uit van de activiteiten van het NJO. In principe wordt jaarlijks een operaproductie ontwikkeld en uitgevoerd tijdens de NJO Muziekzomer. De laatste jaren doen we dat in samenwerking met Dutch National Opera Academy (DNOA). Op deze manier krijgt naast de NJO-instrumentalisten ook een aantal zeer getalenteerde jonge zangers de kans zich het speciale métier van de opera in de praktijk eigen te maken. Daarnaast treedt het NJO regelmatig op als ensemble bij operaproducties van professionele partners. In 2016 wordt de opera "Il Matrimonio Segreto" uitgevoerd in een co-productie met De Nationale Opera, De Nederlandse Reisopera en Opera Zuid. In 2017 zal het NJO Johns Adams' "Nixon in China" uitvoeren voor de NTR ZaterdagMatinee in samenwerking met Capella Amsterdam.

Young Artist in Residence

Elk jaar wordt, op voordracht van de Nederlandse conservatoria en na een uitgebreide selectie, een Young Artist in Residence (YAIR) gekozen. Hij of zij is een jonge musicus van uitzonderlijk hoog niveau, die de kans krijgt om in het festival een aantal eigen projecten vorm te geven en om te soleren met een van de orkesten. Het is een jonge musicus waar ook in de toekomst veel van wordt verwacht, en iemand die een voorbeeld kan zijn voor zijn of haar generatie. De YAIR heeft een centrale positie in de NJO Muziekszomer en ontwikkelt, begeleid door het NJO, ook een of meerdere projecten met theatrale aspecten, dans of crossovers. Zo koos de Young Artist van 2011 (Remy van Kesteren) voor een voorstelling met Kees van Kooten en zocht Sebastiaan Kemner in 2015 voor zijn uitvoering van "Music for Wilderness Lake" de randen van een grote vijver op met het publiek in kano's op de vijver!

Componisten en nieuwe composities

In de programma's van het NJO worden elk jaar werken van eigentijdse componisten opgenomen. In veel gevallen zijn die componisten ook aanwezig bij het repetitieproces. De deelnemende studenten leren zo nieuwe muziek en de werkwijze van componisten kennen. In de afgelopen jaren waren zeer vooraanstaande componisten zoals Steve Reich, Unsuk Chin, Wolfgang Rihm en Oliver Knussen te gast. In 2015 hadden we met Louis Andriessen als coach in Workers Union, Anders Hilborg bij het symfonieorkest en Steffen Schorn en Martin Fondse als dirigent/componist bij het Jong Metropole maar liefst vier componisten over de vloer! Voor NJO-musici is het een geweldige verrijking om direct met de makers over hun werk en intenties te kunnen praten.

In de toekomst willen we ook vaker jonge componisten uitnodigen. Door hen, gecoacht door ervaren componisten, te laten werken met diverse ensembles krijgen ook zij de kans om zich verder te ontwikkelen. Ook voor hen geldt dat het direct in de "klinkende praktijk" ervaren van hun werk een enorme toegevoegde waarde heeft ten opzichte van hun gebruikelijke, individuele (en eenzame) compositieproces.

Jonge dirigenten

Als opleidingsinstituut voor orkest- en ensemblespel vindt het NJO het logisch om ook jonge, talentvolle dirigenten de kans te geven ervaring op te doen. We werken daarom nauw samen met de Nationale Master Orkestdirectie (NMO) van het Koninklijk Conservatorium Den Haag en het Conservatorium van Amsterdam. Studenten van de NMO krijgen de kans om bij het NJO als assistent-dirigent te helpen en worden dan gecoacht door de dirigenten die onze projecten leiden. Ook is met het NJO Symfonieorkest twee maal een masterclass voor dirigenten georganiseerd. Vanaf 2017 willen we het opleidingstraject voor dirigenten een structurelere plek binnen het NJO geven. We zijn daarover in gesprek met private fondsen.

4. De talentontwikkelingsprojecten 2017-2020

De belangrijkste projecten van het Nationaal Jeugd Orkest zijn de NJO Wintertournee, de NJO Muziekszomer Gelderland en de internationale tournee. Daarnaast zijn er door het jaar heen verschillende projecten in samenwerking met externe partners.

NJO Wintertournee

Tijdens de NJO Wintertournee wordt een programma met groot-symfonisch repertoire ingestudeerd en uitgevoerd. Er wordt gewerkt met gerenommeerde dirigenten en solisten, zoals afgelopen jaren onder andere Xian Zhang, Lucas Jussen, Etienne Siebens en Isabelle van

Keulen. Ervaren professionals, afkomstig uit de Nederlandse beroepsorkesten, leiden de groepsrepetities. De studenten verblijven tijdens de repetitieperiode in Apeldoorn en kunnen zich zo volledig richten op het project, waardoor er een zeer hoog niveau wordt bereikt. Naast orkest- en sectierepetities is er ruimte voor training van andere aspecten van het musiceren, zoals podiumpresentatie en stressreductie. Na een week van intensieve repetities en coaching wordt een tournee gemaakt langs de grote concertzalen van Nederland.

Inderdaad bleek dit orkest gedurende het gehele concert in topvorm. Chefdirigente Xian Zhang wist de jeugdige musici tot een niveau te brengen, waar menig beroepsorkest trots op zou mogen zijn: niet alleen qua enthousiasme, maar ook qua zuiverheid, gelijkheid en toonkwaliteit in alle instrumentgroepen! (****) - Trouw

Vooruitblik:

De Wintertournee blijft de komende jaren uiteraard één van de hoogtepunten in het NJO-programma. Dat begint in januari 2017, aan het begin van ons 60-jarig jubileum, gelijk goed: onder leiding van artistiek adviseur en dirigent Antony Hermus staat Mahler's zesde symfonie op het programma. De tour brengt ons langs de grote zalen in Rotterdam, Utrecht, Apeldoorn, Nijmegen en Enschede.

NJO Muziekzomer Gelderland

De NJO Muziekzomer Gelderland is het 'leukste klassieke muziekfestival van Nederland'. Elke zomer kunnen deelnemers en bezoekers zich laven aan een 'aangename overdosis klassieke muziek'. Deelname aan de NJO Muziekzomer (en de aansluitende internationale tournee) is voor conservatoriumstudenten één van de meest vooraanstaande internationale zomeractiviteiten. Drie tot vier weken werken zo'n 150 jonge conservatoriumstudenten uit binnen- en buitenland aan een gevarieerd muzikaal repertoire, onder leiding van tientallen professionele dirigenten en coaches.

De orkesten en ensembles vormen de basis van het festival met repertoire dat reikt van groot symfonisch tot kamerorkest en van barok tot hedendaags. Het NJO Symfonieorkest, het Jong Metropole, de opera en de Young Artist in Residence zijn vaste onderdelen, Ook jazz, improvisatie en crossovers met bijvoorbeeld theater, film en dans krijgen in het festival een plek, omdat dat essentiële onderdelen zijn van de brede ontwikkeling van onze talenten. Iedere deelnemer werkt aan meerdere programma's, die ook allemaal worden uitgevoerd. Ook krijgen studenten trainingen op het gebied van podiumpresentatie, audities en stressreductie.

Aansluitend aan de Muziekzomer gaan we met het symfonieorkest op internationale tournee.

Vooruitblik:

Op dit moment zijn we druk bezig met de voorbereidingen voor de Muziekzomer 2016. Dit geeft een goed beeld van de contouren voor de programmering voor 2017-2020.

Orkesten:

- *Honorair gastdirigent en voormalig artistiek leider Xian Zhang neemt het symfonieorkest onder haar hoede met het tweede pianoconcert van Brahms (solist Hannes Minnaar) en de 7^e symfonie van Beethoven. Naast concerten in de NJO Muziekzomer Gelderland wordt dit programma op 14 augustus ook uitgevoerd in het Koninklijk Concertgebouw Amsterdam (Robeco Summer Nights).*
- *Artistiek adviseur van het NJO, Antony Hermus, dirigeert het symfonieorkest met Brahms' "Dubbelconcert voor viool en cello", "Der Rosenkavalier Suite" van Richard Strauss en "La Valse" van Ravel. Dit programma vormt onder andere het slotconcert van de NJO Muziekzomer Gelderland. Daarna gaat het Nationaal Jeugd Orkest op tournee.*

- *Het Jong Metropole onder de bezielende leiding van Jules Buckley, chef-dirigent van het Metropole Orkest, richt zich volledig op lichte muziek. Voor veel van onze klassieke musici een eerste kennismaking met dit genre en een verrijking van hun kennis.*

Opera:

De doelstellingen op het gebied van talentontwikkeling van het NJO en de Dutch National Opera Academy (DNOA) sluiten perfect op elkaar aan en dat levert mooie producties op. Na “Le nozze di Figaro” in 2013 en “Die stumme Serenade” in 2014 brengen we in 2016 de opera “Mother of Black-Winged Dreams” van Hanna Kulenty op de planken. Hanna Kulenty is een Poolse componiste, woonachtig in Arnhem. Deze opera schreef ze in 1995 in opdracht van de stad München voor de Münchener Biënnale. Wij verzorgen de Nederlandse première. Voor de cast van DNOA is dit een van de weinige gelegenheden om tijdens hun opleiding een grote operaproductie voor een “echt” publiek uit te voeren. Voor de geselecteerde NJO-musici is het vaak de eerste kennismaking met opera.

Young Artist In Residence:

Na trombonist Sebastiaan Kemner in 2015 en pianiste Andrea Vasi in 2014 is het in 2016 de beurt aan de pas 21-jarige violist Shin Sihan, student van het Koninklijk Conservatorium Den Haag. Hij zal soleren met het symfonieorkest in Brahms’ dubbelconcert voor viool en cello. De andere solist in dit concert is cellist Raphael Wallfisch, die al jaren één van de vaste docenten van de Internationale Stichting Masterclass Apeldoorn (ISMA) is. Een mooie combinatie van een ervaren ‘meester’ en een aanstormende ‘gezel’. Shin Sihan zal ook optreden met zijn eigen strijkkwartet, in een duo programma met pianiste Anne Brackman en een theatraal programma rondom Kafka. Ook in 2017 tot en met 2020 zal er een Young Artist in Residence zijn, met opnieuw een op maat gemaakt programma dat bij zijn of haar ontwikkeling past.

Ensembles:

Tallose kleine en grotere ensembles krijgen de kans onder begeleiding van ervaren coaches eigen programma’s te maken en presenteren. Vaak op bijzondere locaties en in combinatie met andere kunstvormen. Enkele voorbeelden:

Jazz-violist Tim Kliphuis en zijn trio zijn dit jaar speciale gasten bij de NJO Muziekszomer. Zij zullen samen met een groot ensemble van NJO-musici werken aan een programma dat bij elke uitvoering anders zal zijn. Klassiek opgeleide musici zijn gewend zo dicht mogelijk bij de voorschriften van een componist te blijven terwijl in de jazz juist improvisatie een grote rol speelt. Tim Kliphuis is zelf oorspronkelijk opgeleid als klassiek violist en heeft zich ontwikkeld tot één van de meest vooraanstaande jazz-violisten van deze tijd. Voor de NJO-musici is dit een unieke gelegenheid zich in hun ontwikkeling te verbreden richting jazz en improvisatie.

Charlie Chaplin films met live muzikale begeleiding: Dit jaar is het 100 jaar geleden dat Charlie Chaplin 12 korte films, “the Mutuals”, creëerde. Bovendien wordt dit jaar de 80ste verjaardag van Carl Davis, die bij deze films geniale muziek voor klein orkest componeerde, gevierd. Reden voor de NJO Muziekszomer om twee van de “Mutuals” met live muzikale begeleiding in het programma op te nemen. Net als in de begintijd van de stomme film wordt de muziek live bij de films uitgevoerd.

Internationale tournee

Naast het werken met dirigenten, solisten en componisten van internationaal niveau, vindt het NJO het ook van belang dat de deelnemers zelf die internationale ervaring opdoen. Van een musicus wordt verwacht dat hij of zij om kan gaan met andere omstandigheden en culturen, gewoonten van publiek en afwijkende werkwijzen in het buitenland. Ook is het voor presteren op internationaal niveau essentieel om je te kunnen meten met orkesten en musici van dat niveau en te spelen op grote podia in het buitenland. Daarom streeft het NJO ernaar de komende jaren weer eenmaal per jaar een internationale tournee te maken.

Vooruitblik:

In 2016 zal het NJO Symfonieorkest op tournee gaan naar Duitsland en Italië met optredens in het Konzerthaus Berlijn tijdens het internationaal jeugdorkesten festival “Young Euro Classic”, in het

Anhaltisches Theater Dessau en bij het vermaarde Alto Adige Festival in het Italiaanse Toblach. Voor de periode 2017-2020 worden diverse mogelijkheden onderzocht. Onder andere een concrete uitnodiging voor concerten in China biedt kansen om de NJO-leden ervaring te laten opdoen in een heel andere cultuur. Alhoewel voor de financiering van die tournee een grote bijdrage vanuit Chinese culturele uitwisselingsfondsen wordt verwacht, zullen hiervoor nog aanvullende fondsen of sponsors moeten worden gevonden. Het NJO kan dit niet uit reguliere middelen bekostigen.

Overige projecten

Juist omdat we voor de ontwikkeling van toptalent een breed scala aan activiteiten van essentieel belang vinden, heeft het NJO het aantal activiteiten naast de traditionele Wintertournee en de Muziekzomer de afgelopen jaren uitgebreid. We organiseren zowel kleine concertseries als grootschalige producties waarin NJO-leden extra ervaring en coaching kunnen opdoen. Vaak worden deze projecten georganiseerd in samenwerking met professionele organisaties zodat onze talenten ook rechtstreeks in aanraking komen met professionals uit het vak. Een aantal voorbeelden zijn: de serie verrassingsconcerten in Theater Orpheus Apeldoorn, het VNG-jaarcongres en de begeleiding van het openingsconcert van het festival Young Pianist Foundation. Ook optredens op radio en tv dragen bij aan de leerervaringen van de jonge musici. Het 5 mei concert in 2015 was daarbij natuurlijk een onbetwist hoogtepunt, met alle spanning van “live op televisie”, bekende artiesten en gasten en barre weersomstandigheden. 1,7 miljoen televisiekijkers en ruim 15.000 kijkers in Amsterdam waren getuige van een spectaculair optreden. In 2016 maakten we onze opwachting in Podium Witteman en de Tiende van Tijnl. Ook dit soort studio-opnames leveren waardevolle ervaringen op. Voor al deze projecten geldt dat ze een toegevoegde waarde hebben op de reguliere activiteiten van het NJO. De ontwikkeling van onze leden krijgt verder vorm en bovendien wordt onze naamsbekendheid vergroot.

Vooruitblik:

De opera “Il Matrimonio Segreto” met De Nationale Opera, Nederlandse Reisopera en Opera Zuid in maart 2016. Een speciaal symfonisch programma in het kader van 100 jaar NEN met Benjamin Zander in het Concertgebouw Amsterdam in april 2016. De opera “Nixon in China” van John Adams voor de NTR ZaterdagMatinee met Capella Amsterdam en solisten in februari 2017.

5. Audities en lidmaatschap

De deelnemers van het Nationaal Jeugd Orkest worden op basis van audities geselecteerd uit studenten van conservatoria in binnen- en buitenland. De conservatoria kennen een sterke internationale populatie en dat vertaalt zich ook naar onze bezetting.

We kiezen voor een langer doorlopend leertraject: meer projecten gedurende het jaar en lidmaatschap voor langere tijd. Daarbij richten we ons zowel op de meest talentvolle studenten van de conservatoria in Nederland en Vlaanderen (dat zelf geen vergelijkbaar orkest heeft) als die uit de rest van Europa. Het lidmaatschap staat open voor de eerste groep studenten. Voor elke Muziekzomer worden in diverse steden in de rest van Europa audities gehouden. Omdat deze studenten gedurende het reguliere studiejaar verplichtingen hebben aan hun eigen conservatorium en het regelmatig heen en weer naar Nederland reizen voor deze groep te duur is, worden zij geen lid. Wel kunnen ze meerdere jaren aan de Muziekzomer deelnemen.

Door het lidmaatschap krijgen de deelnemers de kans om ervaring op te doen in de verschillende orkesten en ensembles, bijzondere producties in combinatie met dans, film of theater te ontwikkelen, coachingstrajecten te volgen en komen ze in aanmerking voor extra projecten gedurende het seizoen en voor het uitwisselingsprogramma MusXchange van de Europese Federatie van Nationale Jeugdorkesten (EFNYO).

Audities vormen de basis voor de selectie. Elk voorjaar en elk najaar vinden audities plaats. In het najaar alleen in Nederland, in het voorjaar ook in diverse steden in de rest van Europa.

Per instrumentgroep wordt een jury samengesteld bestaande uit de artistiek manager van het NJO, een specialist per instrumentgroep en een specialist per instrument. De orkestmanager van het NJO is technisch voorzitter en draagt zorg voor een goed verloop van de audities. De artistiek manager is uiteindelijk verantwoordelijk voor de samenstelling en de kwaliteit van de orkesten en ensembles. Juryleden zijn bij voorkeur afkomstig uit de professionele orkesten en niet tevens docent aan de conservatoria waar de studenten vandaan komen. Voor bijzondere projecten kunnen specifieke vakjuryleden worden toegevoegd. Voor de selectie van musici voor het Jong Metropole worden bijvoorbeeld leden van het Metropole Orkest toegevoegd aan de jury.

Docenten of vertegenwoordigers van conservatoria zijn ten behoeve van latere coaching welkom om de audities van hun eigen studenten bij te wonen, maar hebben geen stem in de jury en zijn niet aanwezig bij het juryberaad. Auditanten krijgen desgewenst feedback van de jury op hun auditie.

6. Samenwerking en ondernemerschap

6.1. Samenwerkingsverbanden en doorlopende leerlijn

Voor de versterking en verbreding van de doorlopende leerlijn binnen het NJO is de afgelopen jaren samengewerkt met onder meer het JeugdOrkest Nederland, de professionele orkesten en de conservatoria. De komende jaren zullen deze samenwerkingsverbanden worden geïntensiveerd en met andere partijen nieuwe partnerschappen worden aangegaan.

JeugdOrkest Nederland (JON) en andere jeugdorkesten

Het contact met het JeugdOrkest Nederland (JON) is de laatste jaren sterk geïntensiveerd. Dat heeft onder andere geresulteerd in betere afstemming van de planning, optredens van het JON

in de NJO Muziekszomer Gelderland, strategisch overleg op directieniveau en kennis- en informatie-uitwisseling. De verhuizing van het JON-kantoor in 2016 van Enschede naar Orpheus Apeldoorn, waar ook het NJO is gevestigd, onderstreept de toegenomen samenwerking van JON en NJO. Orpheus wordt steeds meer een bakken voor jong muzikalent: niet alleen onze kantoren en die van het JON zijn hier gevestigd, maar sinds kort nemen ook de collega's van het Nationaal Jeugd Strijk Orkest hier regelmatig hun intrek. Dat maakt samenwerking, afstemming en het delen van expertise veel eenvoudiger.

Met de samenwerking tussen het NJO en het JON wordt de doorlopende lijn in de ontwikkeling van Nederlandse jonge (orkest-)musici sterk verbeterd. Door intensievere samenwerking en afstemming is een aanzienlijk deel van de talentontwikkeling-piramide in zicht en kan een betere structuur worden geboden voor een optimale doorstroming naar de top. Door koppeling van het grote netwerk van beide partners zal afstemming en samenwerking met partners op lokaal en landelijk niveau sterk verbeteren en zal talent gemakkelijker de juiste richting kunnen vinden.

Conservatoria

De conservatoria onderschrijven de belangrijke positie van het NJO als aanvulling op het muziekvakonderwijs. De participatie van studenten van de klassieke afdelingen in de NJO projecten biedt deze studenten een uitstekende voorbereiding op de beroepspraktijk. De conservatoria met een orkestprofiel (Den Haag/Rotterdam, Amsterdam, Groningen en Maastricht) hebben de NJO Wintertournee verankerd in hun curriculum. In een convenant is vastgelegd dat studenten worden gestimuleerd en begeleid om auditie te doen en dat de opleiding vrijstelling verleent voor deelname aan de Wintertournee. Ten minste twee maal per jaar vindt een gezamenlijk overleg plaats, waarin aandacht wordt besteed aan planning van projecten, de programmering, en aansluiting tussen de conservatoriumopleiding en het NJO-ontwikkelingstraject. Ook met de andere conservatoria vindt regelmatig afstemming plaats, onder andere bij de selectie voor de Young Artist in Residence en rondom audities.

Professionele orkesten

Uit alle orkesten komen coaches of juryleden. Bij het Orkest van het Oosten wordt een NJO-concert opgenomen in hun serie, het Metropole Orkest is een belangrijke partner van het Jong Metropole. Voor de prestigieuze orkestacademie van het Koninklijk Concertgebouworkest worden vacatures actief onder de aandacht van NJO'ers gebracht. En met succes: de laatste jaren zijn verschillende NJO'ers aangenomen op deze zeer gewilde posities. Met het Gelders Orkest worden samenwerkingsprogramma's ontwikkeld en vanuit de Young Composers Meeting van orkest de ereprijs komen jonge talentvolle componisten naar het NJO.

Partners in talentontwikkeling en festivals

Met verschillende partners worden gezamenlijke projecten opgezet:

Nationale Master Orkestdirectie (NMO), voor jonge dirigenten

Dutch National Opera Academy, voor jonge operazangers

Het Kamerooperahuis Zwolle, voor talentontwikkeling van muziektheatermakers, regisseurs, zangers, acteurs

Nationaal Jeugd Jazz Orkest, voor jonge jazzmusici

Grachtenfestival Amsterdam

Delft Chamber Music Festival

6.2. Overheden en maatschappelijke partners

Uitbreiding gebied NJO Muziekszomer

Op verzoek van de provincie Overijssel en de gemeente Enschede breiden we in 2016 ons festival uit naar Overijssel. Startend met een pilot in Enschede bereiken we nieuw potentieel publiek én nieuwe potentiële sponsors en subsidiënten. In nauwe samenwerking met de gemeente Enschede zoeken

we in het eerste jaar locaties waar publiek al aanwezig is, zoals buitenoptredens, om de eerste kennismaking zo laagdrempelig mogelijk te maken.

Oost-Nederland

Het Landsdeel Oost-Nederland (Gelderland en Overijssel) verkeert in de uitzonderlijke positie dat het een groot deel van de piramide voor talentontwikkeling van orkestmusici “in huis” heeft. Het JON, NJO, HGO en OvhO slaan de handen ineen om het hele leer-ervaringstraject van eerste kennismaking tot en met de eerste ervaring in de beroepspraktijk van het symfonieorkest verder te stroomlijnen en te professionaliseren. In 2016 worden deze plannen verder uitgewerkt om vanaf 2017 als ‘proeftuin talentontwikkeling’ aan de slag te kunnen.

Maatschappelijke partners

Vanaf 2016 verbinden we ons nadrukkelijk aan een aantal maatschappelijke partners. Daar hebben we drie redenen voor: ten eerste vinden we het onze maatschappelijke plicht om ons tot partners in de samenleving te verhouden, ten tweede omdat we daarmee een nieuw en meer divers publiek bereiken en ten derde omdat het voor musici van belang is om te leren met andere publieksgroepen en op andere locaties op te treden en na te denken over de specifieke eisen die dit vraagt op het gebied van programmering en presentatie.

6.3. Publieksgroepen en bedrijven

Het NJO heeft een grote schare trouwe bezoekers. Het behouden van het huidige publiek en het binden van nieuwe publieksgroepen is van wezenlijk belang voor het NJO. Inkomsten uit kaartverkoop vormen een belangrijk onderdeel van onze begroting, daarnaast is een grote achterban van belang om steun te krijgen en te behouden van overheden, fondsen en sponsors. De “Vrienden van het NJO” zijn daarbij een aparte aandachtsgroep, met zo’n 700 zeer betrokken “fans”.

Ook het bedrijfsleven weet ons in toenemende mate te vinden. Dat komt tot uiting in een breed scala aan samenwerkings- en sponsorrelaties, zoals concertbezoek en optredens op maat.

Om ons publiek en daarmee ons draagvlak te blijven verbreden zoeken we continu naar andere publieksgroepen, zoals de achterban van onze samenwerkingspartners en specifiek publiek van het ‘andere’ genre bij crossovers. Door bijvoorbeeld samen te werken met partners als het Grachtenfestival, maar ook met specifieke locaties zoals Radio Kootwijk, bereiken we ook de achterban van deze partners. Er worden afspraken gemaakt over marketing via hun kanalen en we bieden gerichte acties aan.

7. Tot slot:

In 2017 vieren we ons 60-jarig jubileum. De start van een nieuwe periode, met onverminderd aandacht voor jonge musici, nieuwe producties, klassiek erfgoed, bestaand en nieuw publiek. En daarnaast de start van een periode om, met steun van publiek, overheden en private partners, successen uit te bouwen en kansen te benutten. Het NJO heeft alles in zich om deze doelen in de komende vier jaar te bereiken. Wij hebben er het volste vertrouwen in dat wij, samen met het FCP en met de andere stakeholders de ambities waar kunnen maken en dat we gezamenlijk eind 2020 kunnen concluderen dat er een nieuwe generatie musici is opgeleid, klaar voor de toekomst en toegerust voor ‘klassieke muziek’ met nieuw elan!

Gedrevenheid die je alleen bij jeugdorkesten aantreft (****) - De Volkskrant
